

2021

SANSKRIT — HONOURS

Paper : DSE-1

(DARŚANA)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section – A

(Unit – I)

1. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च दातव्यम्।
  - (a) तर्कभाषासम्मतं प्रत्यक्षलक्षणं किम्? तस्य भेदाः सलक्षणं सोदाहरणं विचारणीयाः। 5+5
  - (b) तर्कभाषासम्मतं कारणलक्षणमुल्लिख्य व्याख्यायताम्। दृष्टान्तप्रदर्शनपूर्वकं तस्य भेदाः पर्यालोच्यन्ताम्। करणेन सह कारणस्य कः भेदः? 3+4+3
  - (c) शास्त्रस्य प्रवृत्तिः कतिविधः? दृष्टान्तप्रदर्शनपूर्वकं उल्लेखनीयाः। लक्षणस्य त्रिविधोः दोषाः किम्? 2+4+4
2. अधोनिर्दिष्टेषु कस्यचिदेकस्य व्याख्या कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 8×1
  - (a) यथार्थानुभवः प्रमा।
  - (b) गुणाश्रयो द्रव्यम्।
  - (c) योग्यता च गुणानामत्यन्ताभावाभावः।
3. अधस्तनेषु विषयद्वयम् अवलम्ब्य टीका कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 6×2
सन्निकर्षः, विशेष्यविशेषणभावः, समवायः, प्रमेयः।

Unit – II

4. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य व्याख्या कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च)। 10×1
  - (a) विशेषास्तु यावन्नित्यद्रव्यवृत्तित्वादनन्ता एव।
  - (b) सामान्यं नित्यमेकमनेकसमवेतम्।

Please Turn Over

- (c) तर्कस्वप्नौ संशयविपर्ययावेव।
(d) प्रमितिविषयाः पदार्थाः।
5. अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः। 2×5
- (a) सप्तपदार्थग्रन्थे सामान्यं कतिविधम्?
(b) अभावः कतिविधः? के च ते?
(c) रसः द्रव्यं वा गुणो वा।
(d) को गुणः पृथिवीमात्रवृत्तिः?
(e) लिङ्गं कतिविधम्?
(f) कस्वावत् सप्तपदार्थग्रन्थे उक्तो नित्यसंबन्धः?
(g) किं तावत् तर्कलक्षणम्?
(h) कति द्रव्याणि?

Section – B

(Unit – I)

6. अधस्तनेषु कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विधातव्यम्।
- (a) विवेकचूडामणिमनुसृत्य साधनचतुष्टयमात्रोच्यताम्। 10
(b) विवेकचूडामणिमनुसृत्य गुरोः गुणानामालोच्य गुरुशिष्ययोः कथोपकथनमालोच्यताम्। 10
(c) जीवन्मुक्तेः लक्षणानि आलोच्यन्ताम्। 10
7. अधोनिर्दिष्टेषु विषयमेकमवलम्ब्य टीका कार्या (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च) 5×1
मुमुक्षुः, आत्मविद्या, संसारसिन्धुः।
-